

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 26 kwietnia 2021 r.

skargi S. N.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 12 września 2017 r., sygn. akt I C (...)

wydanego w sprawie z powództwa S. N.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w Ł.

o zapłatę,

1. odrzuca skargę;

2. zasądza od S. N. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania skargowego;

3. oddala wniosek adwokata B. J. o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu skargowym.

UZASADNIENIE

S. N. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 12 września 2017 r., sygn. akt I C (...), którym Sąd oddalił jego powództwo przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w Ł. o zadośćuczynienie w kwocie 70 000 złotych za naruszenie dóbr osobistych

podczas odbywania przez niego kary pozbawienia wolności w pozwanym zakładzie poprzez naruszenie jego godności, pozbawienie go prawa prowadzenia korespondencji z obrońcą oraz organami ścigania, prawa dotyczących uprawnień i obowiązków jako podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym, prawa do poszanowania korespondencji, prawa do obrony, prawa do składania wniosków przed organami ścigania w postępowaniu karnym, prawa do nieponiżającego i niedyskryminacyjnego traktowania przez organy ścigania. W skardze zarzucił naruszenie art 23 k.c. i 24 k.c. w związku z art. 448 k.c. i wniósł o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z art 23 k.c. i 24 k.c. w związku z art 448 k.c. oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego z urzędu za postępowanie wywołane wniesieniem niniejszej skargi wraz z oświadczeniem, że koszty te nie zostały uiszczone w części ani w całości.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odrzucenie skargi, względnie wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, a w każdym przypadku o zasądzenie od skarżącego na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów postępowania wywołanych wniesieniem skargi według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 424⁵ § 1 k.p.c. wprowadza sześć koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Każdy z nich jest indywidualny i niezależny. Pominięcie lub nieprawidłowe skonstruowanie choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą, nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu a limine (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14; z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 223/07;). Skarżący nie uprawdopodobnił wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie zaskarżonego skargą wyroku, wymaganego jako elementu konstrukcyjnego skargi, na podstawie art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. W tym zakresie, skarżący ograniczył się do twierdzenia, że „wskutek bezprawnych działań funkcjonariuszy pozwanego zakładu karnego został on pozbawiony możliwości kontaktu z obrońcą i pełnomocnikiem

oraz organami Prokuratury, a przez to nie miał możliwości na bieżąco kontrolować przebiegu postępowań toczących się z jego udziałem”. Po pierwsze wskazać należy, iż powyższa konstatacja nie wynika z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Wręcz przeciwnie Sąd ustalił, iż powodowi nie udało się wykazać, że został on pozbawiony możliwości kontaktu z obrońcą i pełnomocnikiem oraz organami Prokuratury. Ponadto Sąd Najwyższy wyjaśnił wielokrotnie, że nieuwzględnienie powództwa i ostateczne przegranie sprawy przez stronę powodową nie może być utożsamiane z wyrządzeniem szkody, której rozmiary odpowiadałyby wartości określonego w pozwie żądania lub ją przekraczały. Gdyby powołanie się na oddalenie powództwa bądź apelacji od wyroku oddalającego powództwo miało być wystarczające do spełnienia tego wymagania, jego wprowadzenie przez ustawodawcę traciłoby sens (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2007 r., III BP 7/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 11 i z dnia 8 grudnia 2009 r., III CNP 53/09). Przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaganie uprawdopodobnienia szkody jest spełnione wtedy, kiedy skarżący wskaże, że szkoda wystąpiła, określi jej postać, wysokość i czas powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia będącego przedmiotem skargi, a także przedstawi dowody lub inne środki uwiarygodniające powstanie szkody wskutek jego wydania (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2016 r., V CNP 49/16, nie publ.). Stwierdzenie, że wyrok jest niezgodny z art. 23 k.c. i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. i w związku z tym skarżący doznał szkody, pozbawiony bezprawnymi działaniami funkcjonariuszy pozwanego możliwości kontaktu z obrońcą, pełnomocnikiem oraz organami Prokuratury, opisanych wyżej wymagań konstrukcyjnych skargi nie spełnia.

Skarga nie spełnia również wymagania opisanego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., który stanowi, że na skarżącym ciąży powinność przedstawienia analizy przepisów dotyczących szeroko rozumianych środków prawnych umożliwiających uchylenie, zmianę lub pozbawienie skuteczności zaskarżonego orzeczenia i wyjaśnienie czy i z jakim skutkiem skarżący z nich skorzystał, bądź też dlaczego nie mógł lub nie próbował ich wykorzystać. Poszkodowany prawomocnym orzeczeniem sądowym

ma bowiem obowiązek wykorzystania wszelkich możliwości doprowadzenia do zgodności z prawem orzeczenia rozstrzygającego spór między stronami, nim wystąpi przeciwko Skarbowi Państwa z roszczeniem odszkodowawczym za szkodę spowodowaną jego bezprawnością. Oświadczenie, że skarżący „nie korzystał z przysługujących mu środków prawnych i nie jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych środków”, nie może zostać uznane za wykazanie, że skarga spełnia wymaganie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., a skarżący wykonał obowiązek wykazania, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Sprostanie wymogom z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. obejmuje powinność przeprowadzenia prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogłyby odnieść skutku. Przez środki prawne należy rozumieć nie tylko zwyczajne środki zaskarżenia, czyli środki odwoławcze (apelację i zażalenie), ale również inne środki zaskarżenia w rozumieniu art. 363 § 1 k.p.c., określane mianem szczególnych, jak np. sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym oraz nadzwyczajne środki zaskarżenia, a więc przede wszystkim skargę kasacyjną, skargę o wznowienie postępowania, skargę nadzwyczajną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 2020 r., V CNP 2/20). W związku z powyższym przedmiotowa skarga nie spełniła wymagań konstrukcyjnych stawianych środkowi zaskarżenia tego rodzaju, wobec czego na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania (pkt 2) Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c. oraz na podstawie § 10 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018, poz. 265 j.t.).

Odrzucenie skargi z powodu jej braków konstrukcyjnych nie uzasadnia przyznania od Skarbu Państwa ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi powoda wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu przed

Sądem Najwyższym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r. IV CNP 17/12).

jw